

GARİP

Salim Nizam

- Yabani keçiboynuzları, mor erguvanlar, ak tespihlikler ve dikenlerin sarmaş dolaş olduğu çalılıklar arasındaki toprak yolda ilerleyen arazi arabamız dik bir yamacın önünde durmuştu.

“Yol bitti ihtiyar. Yoksa buradan yukarıya yürüyerek mi çıkacağız?”

“...”

“Soruma hâlâ cevap vermedin ihtiyar!”

Sırtına keten bir heybe ve sırt çantamı yüklenirken eliyle sus işareti yaptı. Niçin sustuğumuzu merak edip, yakınlarda bir mezarlık olup olmadığını görmek için etrafıma bakınırken sözlerini tekrarladı:

“Sus!”

Merakım giderek artarken bana dik bir yamacı ve kayalıkların arasındaki çiçekleri gösterdi.

“İşte sarıbülbüller. Sus!”

“Şaka mı yapıyorsun ihtiyar? Niye beni susturup duruyorsun?”

“Sus dinle!”

“Neyi dinleyeyim? Etrafta kargalardan, saksığanlardan ve tarla kuşlarından başka ses duyulmuyor.”

“Sus dinle, içini dinle, yüreğinin en kuytularını dinle.”

“İçimi mi dinleyeyim? İçimi dinlemek için Viyana, Paris, Londra’ya uçmak varken, sabahın köründe ta buralara kadar neden geleyim?”

“Gelmelisin oğul, geçmelisin buralardan. İç dışa aksetmeli burada dış içe. Gönlün toprağın üstünde gurbette olmalı, altında vuslata varmalı.”

“İhtiyar, bu kadar bilge sözlere karnım tok! Üniversitede felsefe hocalarımızdan bunları yeterince dinledim. Boş ver bunlara. Hayatın tadına bakalım. Dur bakalım! Hem bu kadar bilge sözü sen nerden biliyorsun?”

“Sus! Buralar gariptir.”

“Buralar garip mi? Neler söylüyorsunuz?”

“Sen de garipsin burada. Bu dünyada herkes gariptir.”

“Garip miyim? Geç bunları ihtiyar, söylesene bu ülkede kaç kişi yamaç paraşütü yapabiliyor ve kaç kişinin altında bu son model ciplerden var?”

“Ama o son model cipin buradan bir adım öteye gidemedi. Senin buralara gelmen bile rastlantı değil. Benimle tanışman, köyde dağa çıkaracak adam aramanız ve bu sabah yola koyulmamız. Ruhlar âleminde tanışmışız senle. Önce ruhlar yaratıldı, sonra bedenler. Ruh bu can kafesini ecel gelince terk edecek. Ölmeden önce öleceksin oğul. Bu dünya gurbet...”

“...”

Dik kayalıkların arasındaki patikada ayaklarımızın altından taşlar kayarken ihtiyar bir daha benimle konuşmadı. Üzerindeki ceketini birkaç yerinden yamalı ve sökükü. Kirli sakalları ve şapkasının altından görünen kül rengi saçları çoktandır yıkanmamış gibiydi. Ayaklarındaki lastik ayakkabılar yokuşlarda aşınmıştı. Patikaların arasında sekerek yürürken buraların hiç yabancı olmadığını anlaşıyordu.

“Ya ihtiyar niye sustun? Niye konuşmuyorsun?”

“Burada dünya malı geçmez!”

O an anladım, ona dönüşte vereceğim paranın değerinin olmadığını.

“Söylesene ihtiyar neden konuşmuyoruz?”

“Buralar garip yerlerdir oğul, burada sen de garipsin, bu dünyada herkes gariptir.”

“Garip mi?”

“Garip.”

“Şirkete çok garip insanlar geldi geçti, sekreterim ellerine üç beş kuruş tutuşturdu gönderdik.”

“Bu dağa bir defa çıkan boş dönmez oğul!”

“Ne demek boş dönmez? Ya ihtiyar git işine! Başka işin yok mu senin? Kafa mı buluyorsun benle?”

“Dünyaya gelen hiçbir beşer boş dönmez!”

“Tamam tamam, yeter ki sus! Beni şu dağın zirvesine çıkar, oradan aşağıya salınayım ve hayatın keyfine varayım. Borcumu fazlasıyla öderim.”

“An önce de söylemişim, bu dağda para pul geçmez oğul!”

“Pazar sabahı çattık. Yamaç paraşütü yapmak için gecenin yarısında kalk gel ve sabahın köründe felsefe yap. Olacak iş mi bu ya? Keşke köyden başka birini alıp gelseydim. Arpayı fazla tutunca kim olsa çıkartırdı bu tepeye. Kime sorsam gösterirdi yolu. Yok yok bir daha kimseyi dinlememeliyim. Sekreterim olacak kadının sözlerine kan ve kendini Balıkesir’in kuş uçmaz kervan geçmez köyünde bul. Fethiye Babadağ’dan Ölüdeniz’e doğru salınmak varken, kalk gel bu ıssız yerlere!”

“Ekmek çağırır oğul, su çağırır, toprak çağırır.”

“Ya ihtiyar kafayı yedirme bana! Başka işin yok mu senin?”

Az sonra yorulduğumun farkına vardım. Kayalıkların arasında onu kaybettiğimi düşündüğüm sırada ayağımın altından taşların kaymasıyla kendimi yerde bulmuştum. Başımı kaldırırken çenemim kanadığını ve bana doğru uzanan nasırlı elleri fark ettim. Cebinden çıkardığı katlanmış hâldeki mendili açarak bana uzatırken;

“Kalk oğul, sırtındaki çantayı da bana ver istersen.”

Paraşütüm ve eşyalarımın oluşun ağırlıklar yetmezmiş gibi şimdi de sırtımdan yere yuvarlanan çantamı omuzlamak isteyen adama doğru baktım. Puhu kuşunu andıran yüzündeki çiçek bozuğu ve çıkık elmacık kemikleriyle korku filmlerinden kopup gelmiş gibi duran ihtiyarın yeşil göz bebeklerinde bin güneş doğmuş gibi huzur okunuyordu.

“Ya ihtiyar sen ne iş yaparsın?”

Saçımıza sabahın çiğinin düştüğü yükseltiden köyün hemen girişindeki bir yeri işaret ediyordu.

“İşte benim sayam. Orada keçilerim ve koyunlarım var. Onların sütüyle, etiyle ve yünüyle geçinirim.”

“Saya mı? Anlamıyorum, ‘saya’ da ne?”

“Koyun ve keçilerin kapatıldığı sazdan yapılmı derme çatma yerlere buralarda ‘saya’ derler. Sizin şirketin yüksek evlerine benzemez.

“Yüksek evler mi? Güldürme beni, sen şuna gökdelen desene! Ama dur bir dakika! Sana mesleğimden bahsetmedim ve mimar olduğumu da söylemedim. Hem alnımda mimar da yazmıyor. Söylesene ihtiyar, mimar olduğumu nereden duydun? Yoksa sekreterimin bu köyle önceden bir bağlantısı vardı da haber mi verdi geleceğimi?”

“Her zaman göz görmez oğul, gönül sesini dinle.”

“Sekreterim buralara sürükledi geldim.”

“Geldin ve artık buralardan gitmeyeceksin oğul.”

“Bana sürekli oğlum deyip durma ihtiyar! Bu hiç hoşuma gitmiyor.”

“Sus! İşte kızılataşlar!”

“Kızılataşlar de ne?”

“Etrafına bir bak!”

“Yerde kayalardan ve çiçeklerden başka bir şey görmüyorum. Artık kes şu saf-sataları da beni bir an önce dağın zirvesine çıkar, neredeyse güneş doğacak. Rüzgâr çıkarsa da seni arayıp başıma musallat eden zavallı sekreterimi fırlatmak ya da işten atmak zorunda kalacağım.”

“İşte geldik oğul. Buraya ‘Türkmentepesi’ derler. Bu bölgenin en yüksek tepesidir. Kızılataşlar şahikalarda açarlar ve bu tepeden başka yerde bulamazsın. Buradan manzara çok güzeldir. Akçaköy gibi çevredeki diğer köyler de önüne serilir. Son zamanlarda yamaç paraşütü yapmak için büyük şehirlerden gelenler çoğaldı. Sen bu tepeden çevreyi incelerken, izin verirsen hazır abdestim varken güneş doğmadan sabah namazını kılayım oğul.”

“Namaz mı dedin?”

“Evet oğlum, sabah namazı. Çok uzun sürmez.”

“Bak ihtiyar rüzgâr çıktı çıkacak. Uçmak için geç kaldık zaten, birazdan rüzgâr çıkar ve büyü bozulur. Bir an önce uçmam lazım.”

“Oğul namazımın vakti geçecek az bekle.”

“İhtiyar, beni anlamadın galiba. Uçuşum gecikti diyorum!”

“...”

***

İzmir’e döner dönmez sekreterimi değiştireceğim. Daha aklı başında bir rehber bulamadı mı bana? Ama bu köylüden başka ne bekleyebilirdim ki! Adam namaza durdu bile. Bu tepede ne kadar çok çiçek var böyle. Şurada çaput bağlanmış çalılara ne demeli. Hem burada ne kadar çok bayrak var. Hayret doğrusu, daha önce yamaç paraşütü için gelenler dikmiş olmalı. İşte ihtiyar dua etmeye başladı. Aslında çok fazla da zaman kaybetmiş sayılmayız. Namazı o kadar uzun sürmedi. Daha çevreyi bile inceleyemedim. Buraya ne tepesi demişti? İşte buraya geliyor.

“Hey ihtiyar bu tepenin adı neydi?”

“Burası Türkmentepesi’dir oğul. Uzun bir hikâyesi de vardır. Sıkılmazsan anlatırım.”

“Şimdi bir de hikâye mi dinleyeceğiz? Yok yok kalsın! Sen hemen paraşütümü hazırla, bir an önce uçayım.”

“Tamam oğul. Şu tepenin ardında bir düzlük vardır, oradan baraja doğru uçacaksın. Barajın karşı kıyısında seni bekleyecekler.”

“Hadi hemen gidelim.”

“Ama yürürken kızılataşların üzerine basmamalısın. Yoksa küserler.”

“Kim küsecek?”

“Kızılataşlar oğul.”

“Ya ihtiyar sen delirdin mi? Çiçekler insana hiç küser mi?”

“Küser oğul küser, Güleser gibi. Güleser’in yüreğidir onlar, saçının telleridir.”

“Güleser de kim?”

“İşte yatıyor orada, bayrakların tam altındaki taşlarla çevrili mezarda.”

“Boş ver Güleser’i ihtiyar. Hadi o yamacı çıkalım. Bırak efsaneleri.”

“...”

Elimde olmadan ayaklarımın altındaki kızılataşlara basmamak için dikkatle yürüdüğümü fark ettim. Batıl bir inanca ortak olduğumu İzmir’deki dostlarıma anlatsam beni bağnazlıkla suçlardı. Yine de onlara basmamaya dikkat ediyordum.

“Peki, aşağıdaki çiçeklerin adı neydi ihtiyar?”

“Sarıbülbül. Köydeki herkes onlara ‘sarıbülbül’ der.”

“Çok ilginç.”

“Peki, başka dağlarda yetişmez mi bu çiçeklerden?”

“Bu yaşıma kadar görmedim ve duymadım oğul. Güleser’in kanyla Osman’ın gözyaşıyla sulanmıştır onlar.”

“Tamam ihtiyar. Bu kadar yeter. Artık şu paraşütü açmama yardım etsen iyi olacak. Anadolu böyle hikâyelerle doludur. Ama artık bu hikâyeleri dinleyen pek kalmadı. İnsanlar yeme, içme ve tatil planları yapıyor.”

“Yine de hikâyeyi dinlemek istersen anlatırım.”

“İşte istediğin oldu, gördün mü rüzgâr çıktı. İzmir’den bu kadar yolu boşu boşuna mı teptim şimdi? Ne yapacağım şimdi? Bu tepede heykel gibi duracak mıyım? Biraz daha acele etsek olmaz mıydı? Namaz diye tutturdun. Neyse eşyaları topla dönüyoruz.”

“Her şey kader kısmettir oğul.”

“İhtiyar hiç tadım yokken güldürme beni. Kan beynime çıktı zaten.”

“Senin elindeyse atlasaydın tepeden. Niye atlamadın peki?”

“Nasıl atlayayım? Rüzgâr çıktı ya!”

“Rüzgârın çıkması da kader.”

“Ahhhh!”

İhtiyar eşyaları toplarken çevreme bakındım. Yüksek kayalıkların arasındaki alıç çalılıkları yeni çiçeklenmişti. En umulmadık yerde açan çiçekler kızıl renkleriyle arıların gözbebeği idi. Bu güzel çiçekler yazlığımın bahçesine güzel bir renk verebilirdi.

“İhtiyar, bu çiçeklerden yanımda götürsem nasıl olur?”

“Kızılataşlardan mı?”

“Evet.”

“Bak oğul, ne kızılataşlar ne de sarıbülbüller başka yerlerde açar. Bu garip dağın çiçekleridir onlar. Güleser’le Osman’ın çilesidir. Bu çiçekler yükseklik ister, dağ havası ister, Güleser’le Osman’ın kanını, gözyaşını ister. Ben de zamanında bahçeme götürüp ekmiştim ama akşama kalmadan küsüp kurudular.”

“Peki, kim bu Güleser? Kim bu Osman?”

“Bak oğlum şu karşiki köy Güleser’in köyüdür. Şuradaki de Osman’ın. Aralarında kıvrım kıvrım yollar, dağlar, vadiler, dik yamaçlar, barajlar, bentler vardır. Bu hikâyede bu dağlar aşılınca bu dağa varılınca başlamış. Kızılca köyünde yaşar Güleser. Hz. Ali’ye, Muhammed’e âşıktır. Kızılbaşlar saçlarına kına yakarlar ve başlarına kızıl serpuş takarlar. Adları da buradan gelir zaten.”

Osman, Yörük oğludur. Efedir, yavuz delikanlıdır. Köyde koyun güder, buğday eker, kış gelince yevmiyeye iş tutarmış. Hamaratmış, ama kara bahtmış Osman. Ne zaman Kızılbaşlar ile Yörükler bu tepeye obasını kurmak istese bir kavgadır başlarmış. Bu tepe iki köy arasında sınırmış, bildik bileli kimsesiz kalırmış. ‘Hiç buraya oba kurulur muymuş?’ Böyle der ileri gelenler. Bu tepeye bir defa gelenler. Önce Yörükler kurmuş obayı, sonra Kızılbaşlar. Ocaklar yan yana kaynamış, bebekler koyun koyuna uyumuş meşelerin gölgesinde ta ki Güleser Osman’ı sevince... Böyle sevgi olur muymuş? Hiç Osman Güleser’e kalır mıymış? Böyle söylemiş görenler, töre bilenler. Ama Osman delikanlı yüreğine set vuramamış, Güleser aşk selinin karşısında duramamış. Güleser’in yedi kardeşi çıkmışlar insan avına, ok yaydan çıkmış artık girmez kınına, demiri gece gündüz dövsen varmaz tavına. Dağ taş aramışlar, taş taş üstünde bırakmamışlar ama Osman ile Güleser’i hiçbir yerde bulamamışlar. Söz ağızdan çıkmış ferman olmuş, bu dağlar âşıklara mezar olmuş. Silahlar çekilmiş sonra, kanlar dökülmüş, Kızıl saçlı Güleser’i sarp kayalıklarda vurmuşlar, Sarı Osman’ı aşağı patikada ölü bulmuşlar. Güleser’in Yörük çadırına kaçmasına tahammülü yokmuş ağabeylerinin. Birkaç el silah sesi duyulmuş. Güleser tam on iki yerinden vurulmuş. Osman kaçamamış, arayı hiç açamamış, dağlar aşamamış. Ağabeyleri Osman’ı da sağ koymamışlar, toprağı kana boyamaya doymamışlar. İşte bu dağlarda rüzgârlar bu yüzden hoyrattır, sarıbülbüller ve kızılataşlar ayrı yerlerde açarlar. Muhammed aşkıyla, Ali aşkıyla yanarlar.

***

Köy kahvesinde köy peyniriyle yapılan kahvaltı sırasında ihtiyarın adının Muzaffer olduğunu ve o köyden olmadığını öğrendim. Kimin nesi, kimin fesi olduğunu bilen yoktu. Yıllar önce bu köye çobanlık yapmak için gelmiş ve onun bunun yanında çalışmıştı. Köyde herkes kimsesi olmadığı için ona “Garip” diyormuş. Zaten buralarda yabancıya “garip” denirmiş. İhtiyarın kahvaltı sırasına kimseyle konuşmaması dikkatimi çekmişti.

“Muzaffer Aga, sen buraya nereden geldin?”

“...”

“Mimar Bey, o kimseyle konuşmaz. Sadece konuşulana dinler ve denileni yapar.”

Kahvedeki bir köylünün konuşmasıydı bu. Muzaffer Aga'nın gözlerinin içine baktım. Gözleri sabah güneşiyle pırıl pırıl parlıyordu. Köylülerle vedalaşıp uzaklaşırken dikiz aynamda en belirgin silüet ona aitti. Muhabbete neden katılmayıp suskun kaldığını anlamaya çalışırken, dağdaki muhabbetimiz de aramızda sır kalmıştı.

İzmir otobanında koltuğumun üzerindeki sarıbübüllere ve kızılataşlara baktım. Yerden toprağıyla çıkarmamıza rağmen boyunlarını bükmüş, pörsümüş ve küsmüşlerdi. Onlara can vermek için yolun kıyısında gözlerim uzun süre bir çeşme ararken arabadan sesler gelmeye başlamıştı. Motordan pek anladığım söylenemezdi. Servisi aramak için telefonumun tuşlarına sarıldığım sırada avuçlarımdaki kan izlerini fark ettim. Motorun kaputunu açarken elimi mi sıkıştırmış, kanatmıştım? Hayret! Ellerimde hiçbir kesik ve çizik izi yoktu. Kurbanlık koyunlar gibi ellerime kınalar yakılmıştı. Avuçlarımı burnuma götürüp kokladım. Kına kokusuna hiç benzemiyordu, dağda duyduğum kokuydu bu. Sarıbübüllü ve kızılataş kokuları birbirine karışmıştı.

Yakındaki bir köyde akşam ezanı okunurken koltuğuma yaslanıp ilahi çağrıyı ilk defa duymuşçasına sükûnetle dinledim. Şadırvanda suyla ilk raksımı yaparken gece; yüksek dağları, üzüm bağlarını, yolları ve arabamı içine almıştı.